

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Милена Методиева Караулиева
Професионално направление 3.9. „Туризъм“
Нов Български университет, Департамент „Администрация и управление“

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане академична длъжност „доцент“
по професионално направление „3.9. Туризъм“ (интегрирано управление на туризма)
публикуван в ДВ, бр. № 87/19.10.2021
с кандидат гл. ас. д-р Теодора Велева Ризова

Становището е изготвено според изискванията на Закона за развитието на академичния състав в РБългария (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ), изискванията на Правилника за приложение на закона и Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ и въз основа на **Заповед на Ректора №3 РК-64/02.12.2021 г. като член на научно жури** за участие в конкурс за заемане академична длъжност с **Решение на Научното жури от 04.01.2022 г.** В структурно отношение становището се състои от VI части и заключение съобразно образец за изготвяне на становище за заемане на академична длъжност „доцент“.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Видно от предоставената от кандидата Справка за самооценка Теодора Ризова покрива необходимите минимални изисквания към научната, преподавателската и изследователската дейност за заемане на академичните длъжности по професионални направления, съобразени с ППЗРАСРБ, както следва:

Част I: Минимални изисквания към научната, преподавателската и/или художествено-творческата дейност на кандидатите за заемане на академичните длъжности по професионални направления, съобразени с ППЗРАСРБ (групи показатели А-Е) и съответен брой точки над изискуемия минимум: А 50 от 50 т., В 100 от 100 т., Г 510 от 200 т., Д 125 от 50 т. и Е 105 от 0 т. - неизискуеми за доцент.

Група Бр.точки/минимум	Показател	Брой публикации	Брой точки
А 50	1 (Дисертационен труд)		50
В 100	3 (Хабилитационен труд)		100
Г 200	4 (Публикувана монография) 5 (Публикуван дисертационен труд) 7 (Статии и доклади) 9 (Студии) 10 (Колективна монография)		510
Д 50	12(Цитирания)		125
Е 0			105

Част II: Изпълнение на критерии и показатели при дългосрочно атестиране за обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност, според действащата наредба на НБУ - учебна работа, организационна и обществена работа (**групи показатели Ж-И): Ж 105 от 50 т., 380 от 70 т. и И 110 от 50 т.**

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

За участие в конкурса Теодора Ризова е представила списък с публикациите след защита на докторската степен с общ обем общ обем **1091 страници**, както следва:

- **2 монографии**, в т.ч. в. 1 хабилитационният труд (231 с.) и друга (360 с.) или общ обем 590 страници (**Група Б, Показател №3; Група Г, Показател №4 - 1**);
- **1 студия** (**Група Г, Показател № 9 - 1**);
- **16 доклади на български език**, публикувани в сборници от конференции, симпозиуми и кръгли маси (**Група Г, Показател №7 - 1, 4, 5, 7, 9, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 24, 26 и 27**);
- **2 статии в електронни годишници** (**Група Г, Показател №7 -13 и 17**) на Департамент „Администрация и управление“ на НБУ;
- **9 доклади на чужд език** с общ (**Група Г, Показател №7 - 12, 13, 14, 15 и 16**);
- 1 учебник в съавторство (**Група Е, Показател №20 - 1**);

№	Вид на публикацията	Брой публикации	Брой страници
1	Монографии	2	590
2	Студии	1	134
3	Учебници	1	50
3	Доклади	16	123
	- Бълг.език	9	
	- Чужд език	7	
4	Статии	27	194
	- Бълг.език	20	
	- Чужд език	7	
	Общо		1091

Всички публикации са одобрени за оценка на приносите и са публикувани от академични издателства и са рецензирани от хабилитирани преподаватели.

Теодора Ризова има **15 участия** в научни форуми, международни конференции и национални симпозиуми.

1. Оценка на монографичния труд, творчески изяви или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора

Представеният основен монографичен труд **„Интегрирано управление в туристическите комплекси“** е с обем **231 страници**. Библиографският апарат съдържа **77 литературни източници**, от които **27** на кирилица и **50** на латиница. Съдържанието е структурирано в **3 глави**, в които последователно се проследява и анализира рамката на **интегрираното управление**, реализирано чрез **синергичната парадигма** в мениджмънта.

Развитието на теорията налага нов поглед върху редица сфери в *управлението на туристическите комплекси*. Анализирани са въпросите относно общите и специфични компетенции, необходими на модерния професионалист в туристическата индустрия в областта на *интегрираното управление в туризма*. Представени са интересни *модел за управление* на туристически комплекси. В рамките на адаптираните модели са включени финансовите и социалните аспекти на интегрираното управление на туристическите комплекси. Представени са и двата модела на управлението на системите - кибернетичния и синергетичния модел. Изследвани са и преките и обратните въздействия между модула на управлението на туризма и социално-икономическите системи. Посочено е значението на въздействието на системните фактори на самоорганизацията за устойчивото развитие на системите.

Безспорно засегнатите теми в хабилитационния труд са актуални понастоящем.

Постигната е всеобхватност на анализа, както и реални механизми за прилагане на предлаганите решения. Монографията дава възможност за редица практически изследвания в тази област, като реалната ефективност от прилагането се очаква да бъде достатъчно висока.

В този контекст могат да се открояват следните **научни и практико-приложни приноси**:

1. Направен е *системен анализ и системна организация на българските туристически комплекси* въз основа на проучена голям по обем научна литература, като са изведени най-значимите детерминанти (атрактори и фрактали) и тяхното въздействие върху системата на туристическите комплекси.

2. Визирани са основни *стратегически насоки за интегрирано управление на туристически комплекси*, които се свеждат от една страна до Модели за интегрирано хоризонтално управление на туристическите ко и от друга, до модели за вертикално управление.

3. Предложен е *интегриран модел на управление*, създаващ преки условия за развитие на регионална икономика.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „гл. асистент“ и оценка на изискването за рецензираност на изданията

1. Извън хабилитационния труд, Теодора Ризова има много други значими публикации, свързани с *изследване на влиянието на пандемията върху развитието на* (Група Г, Показател №7 - 1 и 3).

2. Друго научно направление, в което тя има сериозни съдържателни публикации е свързано с ресурсната обезпеченост на туризма и по-конкретно с *алтернативни видове туризъм* (Група Г, Показател №5 - 5, 7, 9, 12, 13, 22)

3. Интересите на Теодора Ризова са свързани и с *проучване и анализ на конкретен сектор в сферата на туризма – балнеологичен*. Приносите на публикациите в това направление (Група Г, Показател № 4 - 27) се свеждат до очертаване на перспективите за развитие най-общо казано на здравен туризъм и се базират на задълбочени изследвания на традициите и съвременните практики в термализма, изследвайки мотивите и потребностите на туристите от балнео услуги и прогнозирайки тенденциите в търсенето и предлагането от една страна на интегриран, а от друга на диференциран туристически продукт.

4. Друга по-голяма област на изследване са свързани с *проучвания на туристически дестинации* (Група Г, Показател № 4 - 8 и 20).

В заключение, оценката на основните научни и научно-приложни приноси на кандидат д- Теодора Ризова е висока.

3. Цитиране от други автори

На база извършена справка от Библиотеката на НБУ са уstonовени 7 отделни позовавания на публикации от Теодора Ризова (*7 цитирания от други автори*) - СА – 3 -2021 (Група Д, Показател №12).

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката. Теодора Ризова е участвала в 5 национални научни и изследователски проекти в периода 2014-2020 г. (Група Е, Показател №16).

III. Учебна и преподавателска дейност

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул „MOODLE - НБУ“, осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти и докторанти

Теодора Ризова като щатен преподавател в НБУ е изпълнявала дейностите за научна/творческа заетост съгласно плановете за всеки семестър, като са отчетени и допълнителни дейности и е изпълнявала нормите за учебна заетост съгласно Наредбата за заетост през целия период: (Група З, Показател № 38). Тя е била научен ръководител и рецензент на голям брой студенти: (Група З, Показател № 38 - 1 и 2). Също така активно участва в **електроно обучение** на НБУ в MOODLE, както и в практическото обучение на студентите като ръководител на извънаудиторна практика (Група З, Показател №39 - 1, 2, 3, 4 и 5) и други творчески изяви на студенти извън НБУ - „Учебно-тренировъчни фирми“ (Група З, Показател № 40 -1)

2.Работа с Еразъм-студенти

В представения Доклад-самооценка и библиографско описание на доказателствения материал към Приложение №2 на Наредбата за развитие на академичния състав в НБУ Теодора Ризова е отчела работа със студенти по Програма „Еразъм“ – Урбино, Италия.

3.Оценки от анкетите на студентите

По Справка на Център за кариерно развитие в НБУ оценката от студентите на Теодора Ризова като преподавател е отлична **4,65** от максимална 5 (Група З, Показател №35 - 1).

IV. Административна и обществена дейност

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ

От доклада за самооценка се вижда, че Теодора Ризова е изпълнява своите академични задължения. (Група И, Показател №44 - 1, 2, 3 и 4), свързани с участие заседанията на Департаментния съвет, Програмен съвет, Комисии към Факултети и е била член на различни екипи за усъвършенстване на програмите. (Група Ж, Показател № 30 - 1, 2, 3 и 4)

2.Обществена активност

Теодора Ризова членува в Българска асоциация на експертите в туризма (БАЕТ) и изпълнява функцията - експерт по туристически дейности от 2007 г. (Група Ж, Показател №23).

3.Привличане на студенти в програмата

В периода 2014-2022 г. Теодора Ризова е изпълнявала функциите на Програмен

Консултант и е участвала в кандидат-студентски кампании за привличане на студенти в НБУ.

V. Лични впечатления от кандидата

Моите лични впечатления от Теодора Ризова са, че тя е изключително отговорна, прецизна, инициативна и всеодейна в нейната работа. Тя има висок авторитет сред колегите и изключително добра репутация сред студентите.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Представените за рецензиране научни публикации на Теодора Ризова са разработени на солидна теоретична основа и анализ на богат емпиричен материал. Съдържащите се в тях тези и практически препоръки са добре аргументирани. Нямам конкретни критични бележки по съдържанието на научните трудове на Теодора Ризова. Към нейната бъдеща научна и преподавателска дейност могат да се отправят следните препоръки:

- да продължи разширяването на теоретичните основи и обхват на изследванията си;
- да продължи да съчетава изследователската и преподавателската си работа с тази на експерт и консултант;
- да продължи да публикува учебници по преподаваните от нея учебни дисциплини.

Заклучение

Въз основа на гореизложеното считам, че представените от гл. ас. д-р Теодора Ризова материали по конкурса отговарят напълно на изискванията за получаване на академичната длъжност „доцент” по професионалното направление 3.9. Туризм (“ **интегрирано управление на туризма**”). Множеството публикации и изследвания на кандидата за доцент имат висока научна стойност. Съдържащите се в тях приноси могат да се използват в редица практически сфери на туризма. Високото ниво на преподавателска дейност и активната научно-изследователска дейност за 10 г. стаж в НБУ ми дават основание да дам положителна оценка на представената кандидатура на гл. ас. д-р Теодора Ризова за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Дата: **31.01.2022**

Подпис